

1. N. 7.

TO ANTIFE- ΠΟΝΘΟΣ,

SEU

TALIONIS INDOLES,

DISPUTATIONE PHILOLOGICA,

Ex occasione verb. Exod. 21. v. 24.

DIVINA BENIGNE ADJUVANTE GRATIA,

Cum Consensu Ampliss. Facult. Philos.

In inclita Acad. Aboënsi,

SUB PRÆSIDIO,

Viri Admodum Reverendi Celeberrimiq;

DN. M. DAVIDIS LUNDI

Lingv. Sacrar. Prof. Ordinarii, Fac. Phil.

h. t. Decani spectabilis, Præceptoris sui atque

Promotoris summâ pietate devenerandi,

Liberalis Exercitii gratiâ breviter

exposita ab

HENRICO Forbus Uhloënsi,

die 27 Octob. M.DC.XCIV. in Audit. Max.

Impr. apud Jo. WALLIUM.

Jn. Guyl. Cajani

*Reverendissimo in CHRISTO Patri
ac Domino,*

**DN. JOHANNI
GEZELIO,**

S. S. Theol. Doctori
Celeberrimo, Diœceſeos Aboen-
ſis Epifcopo longè graviffimo,
nec non Regiæ ibidem Academiae
Pro-Cancellario Ampliffimo, Con-
ſistorii Eccleſiaſtici Præſidi Emi-
nentiffimo, Mæcenati & Patro-
no maximo benigniffi-
moque

oc quaecunque specimen Aca-
demicum, ob favorem sum-
mum benevolentiamque cele-
bratissimam, quibus sinceros

litterarum cultores & in eorum numero et-
iam me amplexuses, in humillimæ mentis
pignus atque tesseram, debitæque obser-
vantiae monumentum offero, cum voto,
ut REVERENDISS. PATER in Sacri ordinis
ingens decus, longævam Charissimæ Patriæ
piarumque Musarum salutem, nec non
amplæ suæ familiæ gaudium, quin & mei
benignam promotionem felicissimè vivat
diutissimeque valeat; Quod Spiritu & Su-
spiriis, quibus possum maxime, precor
devotis

REVERENDISSIMI & AMPLISSIMI
NOMINIS TUI

Humilimus Cultor,

HENRICUS Forbus.

Viro Consultissimo Spectatissimoque

DN. ANDRÆ

MATHESIO,

Judici Territoriali in Bothnia æ-
quissimo, Patrono optimo.

Pl. Reverendo & Clarissimo,

DN. ZACHARIÆ ULHEGIO,

Pastori Ijoensi dignissimo, adcu-
ratissimoque,

Rev. & Doctissimo,

DN. JOHANNI FORBUS,

Sacellano Uhl. fidelissimo.

Viro Spectabili,

DN. HENRICO ERICI,

Mercatori Primario Tornoensi.

PROMOTORIBUS, FAUTORIBUS

fide & observantiâ

Pl. Reverendo atque Clarissimo

DN. M. LAURENTIO

LITHOVIO,

Pastori Eccl. quæ in Limingo DEO
colligitur, laudatissimo, Avun-
culo & Mæcenari singulari ob-
servantia æternum colendo.

Viro Consultissimo,

DN. GABRIELI GRAU
Consuli Civit. Uhl. æqvissimo.

Rev. atque Clarissimo,

DN. LAURENTIO FORBUS
Scholæ Uhl. Con-Rectori, ut Fra-
tri charissimo, ita fraterno ad-
fectu colendo.

Viro Spectabili,

DN. CHRISTIERNO WEBER
Curatori in Pyhäjoki/ Affini
pl. honorando.

BUS ET COGNATIS singulari
perpetim colendis.

Varia, Viri Præstantissimi quovis sub-
 missionis adfectu plurimum honoran-
 di, varia inquam bene merendi gene-
 ra feruntur, quorum tamen unum in exer-
 citiis *Ἀγαλέξεων* destinandis frequentissimum
 est. Hanc ergo vetustatis industriam, tenu-
 ioribus potissimum apprimè utilem, neque
 mihi dedecori fore arbitratus sum (præsertim
 cum aliâ in re occasio vobis gratificandi, ut
 maximè decet, me prorsus deficiat) si minima
 hæc Vestris Nominibus, pro favore, maxi-
 misque beneficiis, quibus me omni tempore
 cumularim affecistis, flagrantissimo dicarem,
 bonâ cum spe, Vos Fautores Studium hoc
 qualecunque haudquaquam improbaturos, sed
 animum, quo vobis destinatum est, benigne
 accepturos. Si DEUS, omnis boni fons, a-
 liquando majora dederit, majus gratitudinis
 & submissionis *πικνέριον* demisse offeram.
 Interea verò Vos Præstantiss. Patroni atque
 Fautores honorandi in reip. commodum.
 Ecclesiæ DEI emolumentum diu sospites &
 incolumes valete, atque mihi, ut soliti estis,
 favete.

Clarissimorum Præstantissimorumque
 Nominum Vestrorum

humilime dedito

HENRICO Forbus.

*Patrocinio Adfirmatissimo
Legis Rhadamanthæ,
Harmenopulo Ταυτοπαίδεας dictæ,
meruit Adsiduissimus,
Idemque Ingenii & morum Exemplar
Opinatissimum,*

HENRICUS FORBUS/

*Ad dictamen consignatissimi Juris,
ἀναγγραμματολόγος*

HUNC FERIS ORBUS,

Sub exegemate in ipsum meletema:

F*esta, Neoptolemi pœnam si fors probat
æquam,
Victima, quæ Priami sanguine tincta fuit;
Thuriniq; natat si nex & fumus ad astra,
Quem domuit vindex, ira severa Ducis;
Ithacus & cades Scironis funerat alto,
Cum, tumultante illo, buc advena multus iit:
Nonne, Feris Hunc qui fœtum, ruditate
cruentus;*

Talio præcipiet: Tu quoq; ita orbus eris?

*Censore, post Apollinem ejusque
novem Musas, veritatis
testes armatissimas,*

JO. RUNGIO,
Min. Ev. & Lect. Sch.

Stull fordna Jämnad än en Lem för
Lemmen yrefia/

Och fram för Löfning:booe wid Hafs:stolar styrefia

Den stränga Khadmans Lag; då hade
man förwist

Een wäldig Hoop at see / som Ähr' och Öron
mist;

Då bord' af mångens Munn den röda Bloden
drypa/

En Hand, en Nöfelses / och en med Träa.
Ween fräpa/

Som egne lämna måst; ja heela Jorden stull

Med sligt onyttig Tyngd omsider blifwa full.

Dy haer Herz J D R B U S nu ey utan Dr.
saak fattat

En ander Meening här / som han har närmast
stättat

Til Willigheten nå. Fördenstull bör och skall

Hans Lärdom / Sligt och Dygd bli' lönt med
Lof-Örd all.

Detta til at betnga sin För-
trogenheet emoot Herz Re-
spondenten lemnade i största
Hastigheet

A. H. HOFFREEN.

I. N. S. S. Trinit.

CAP. I.

§. I.

Vandoquidem scelera magis magisque augeri, & homines à naturalis socialitatis cultu haud parum deviare cœperint; Ideo Rectores rerum publicarum primi, varias excogitavere rationes, quibus sceleratorum turba perfrixtæque frontis homines, ne prava libido in animis ipsorum altas ageret radices, coercerentur. Inter hos familiam ducunt Romani Grajique qui statui publico consulturi, ad retundendas quasvis inter cives injurias, torporem excutiendum, rixas, contentiones, confusiones ac tumultus evitandos, varias tulere leges, quæ pœnam transgressi-
onibus, & inferentibus noxam aliis definirent, ratum habentes, illecebras ad peccandum, per contrarii doloris imaginem commodissime reprimi posse.

A

Ejus-

Ejusmodi leges erant xii Tabularum, Numæ regis, Draconis Atheniensis, Solonis, Lycurgi & aliorum. Longe vero utilissimum multoque jucundissimum esse earum legum studium & cognitionem, cuivis etiam levioris judicii homini in propatulo est. Multa in his ex ipsius naturæ dictamine, atque ex iis principiis, quæ Summus Legislato Deus T. O. M. ad tranquillitatem publicam conservandam, mortalibus indidit, profluxisse haud ignoramus. Inter statuta ejusmodi mortalium, locum etiam obtinet τὸ ἀντιπεπονθὸς ἄλλω, cum per quod quis peccat, per idem punitur. Ad hujus brevem & succinctam enodationem, omissis ex ratione instituti ambagibus, ne & tædiō sim lectoris statim accedo.

§. II.

Per τὸ ἀντιπεπονθὸς itaque nihil aliud intellectum volumus, quam legem illam retaliationis, quā, ut quis eodem malo, quod alteri intulit plecteretur, ju-

justum habitum est. Derivatur enim
 ab *αἰσίνη* & *εἶν*, quod vi vocis, facinoris sui
 æqualē compensationem subire denotat.
 Cujus si cognatæ significationis, & æqui-
 pollentia desideres vocabula, sunt ea
 tam proverbialia, utpote Neoptolemi
 vindicta, mala Termeria; quam alia;
 nam dicitur cœteroquin justitia Pytha-
 goræ, retaliatio, jus Rhadamantheum,
 cujus denominationis hæc putatur ra-
 tio, quod Rhadamanthus vulgo crede-
 batur, & a sapientioribus fingebatur
 judex inferum, vel inquisitor causa-
 rum, a quo causæ per adpellationem
 devolvebantur ad Minoa, quod ipsum
 & Etymon innuere videtur, descendit
 enim, Gothico Rhadu-man. unde &
 Radmen, olim nuncupati duodecem
 adseffores Regis ceterorumque Judici-
 orum, quo & nomine adhuc in urbibus
 per universam Sveconiam veniunt qui
 consulibus in curiis assident, & Thus ab
 Thusa accedere qui licet unus esset, ex
 consilio tamen adsefforum lites judica-

rit, sententiâ latâ legibus conformi: ut
Consultiss. Lundius in suo Zamolxi hæc
declarat.

§. III.

Jam quo facilior nobis pateat via ad
sequentia, adhibenda est distinctio in-
ter dictam legem nudè seu simpliciter
acceptam, Aristoteli κατ' ἰσότητι descri-
ptam; & proportionaliter, prout sic
dicitur κατ' ἀναλογίαν, & ἀξίαν rerum
spectat. Illa quasi rerum πευπότης est, &
in plane pari vindicta consistit: hæc in
compensatione damni, per certam æsti-
mationem à judicibus factam, fundatur,
Priorem acceptionem vocis, Karræi seu
Judæi Scripturarii, qui omnes traditio-
nes & expositiones orales rejiciunt,
urgent: posteriorem vero Rabbanitæ
וּבְקַבְּלֵנוּ מִפִּי שְׁמוּעָה ex auditu &
traditione foveat; Quoniam autem hæc
sententia firmis nititur fundamentis,
tam ex ratione quam scripturæ aucto-
ritate desumptis, quæ infra adducentur
& ad oculum proponentur, merito hanc,
illâ rejectâ amplectimur.

Justam vero hanc legem, de Talionis
 pœna irroganda esse, primum pro-
 batur ex jure Naturæ, imo principem
 locum obtinere in classe absolutorum
 juris Naturalis præceptorum, ut quis
 damnum alteri illatum resarciendi obli-
 gatione teneatur, haud absque funda-
 mento cum quibusdam contendimus.
 Quia ut omnia in homine membra, o-
 culi cum manibus, hæ vicissim cum
 pedibus & sic deinceps, consentiunt;
 Ita quoque inter homines invicem con-
 veniet, cum ad cœtum societatemq; sint
 geniti. Secus vero si fiet, ita ut unus
 alteri vim inferendo, eundem vulne-
 ret, ratione statim dictitante, ipse qui
 læsit pœnam facinoris commissi pari
 ratione luet. Etenim si damnum gratis
 sit ferendum, pravitas mortalium, a se
 invicem lædendis, citra necessitatem
 restitutionis nunquam abstinebit, nec
 qui de facto læsus est, facile ad pacem
 cum lædente ineundam, donec restitu-
 tio intercedat, animum componet.

Deinde ex instituto divino. Neque enim solum variis in S.S. locis præcepta est & injuncta, sed & ipsi DEO nunquam hæc puniendi ratio adrisit. 2.Sam. 13,15,16,18. Capitibus. Judi.1.v.6,7. **כְּאִשֶּׁר עָשִׂיתִי כֵן שָׁלַם לִי אֱלֹהִים** Ex vel Test. videatur locus Exod. 21. v. 24. ubi **עַן תַּחַר עַן** oculum pro oculo reddes. Item Lev. 24. v. 18. 19. 20. **שָׁכַר תַּחַר שָׁכַר עַן תַּחַר עַן שֵׁן תַּחַר שֵׁן** Gen.9.v. 6. **שָׁפַךְ דָּם חָאֵד בָּאָדָם בָּאָדָם** כְּנִלְתֵּךְ לִבְגֵד יִבְגְּדוּ בְךָ Eisa.33.1. **דְּמוּ יִשְׁפַךְ נַפְשׁ בְּנַפְשׁ עַן בְּעַן שֵׁן בְּשֵׁן יָד** Deut. 19.21. **בִּיד רֹגֵל בִּיד רֹגֵל** In Nov.Test. Matth. 5.v. 38. **ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ἢ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος** & 26.v.52. **πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μάχαιρᾳ ἀπολῶνται.** Qvin & ex lege inter eas XII. Tab. a Vet. Romanis latâ, ubi hoc sancitum exstat: si membrum ruperit, ni cum eo pacit, Talio esto; velut Phavorinus apud Gell: si membrum rupit meum e pacto talio esto, sed nos ad destinata exeqvenda pergemus.

§. VI.

Certe nisi vim atque vigorem huic legi Summus legislator constare voluisset, instar fulguris e pelvi fuisset, & nullum facinorosum terrorem incussisset. Idcirco, quo mentibus hominum quidam velut metus injiceretur ipsæque a delictis alienatæ, ab errore eo magis abhorrent, legis hujus transgressionem cum pœnâ conjunctam voluit. Alias enim scelerati animi, qui statutis pœnam transgressionis definientibus, vix paruerint, ut ex non observatis etiam rigidissimis manifestum est, si nulla sceleris ultio expromitteretur, nunquam ad legis præscriptum se accommodassent. Causas ergo latæ divinitus hujusce legis, terrorem malignantium, ut scilicet velut fræno quodam cohiberentur ne inferrent damnum proximo, eorundemve proterviæ correctionem, quin & *τιμωρίαν*, quo parti læsæ satisfaceret, plusquam probabili ratione statumina-
mus. Vid. Gell. l. 6. c. 14. Accedit quod

observatâ hac lege, *μεγαλύνει* ceteris
 extet non parum ad evitanda delicta
 faciens; quandoquidem in aliis, propter
 factum, quod a lege aberrat, punitis,
 velut exemplari quodam, sua quoque
 poena ob oculos ponatur, cujus dein
 intuitu, velut *ὁμοίως* cohibendi se libi-
 dine lædendi alterum recipient, veriti,
 ne in ipsis quoque plectendis, si quid
 contra legem moliantur par habere-
 tur ratio. Quæ memorata tranqvilli-
 tatem Reip. & securitatem publicam
 servatum & adsertum ire, nemo est qui
 ambigit.

§. VII.

Ceterum legem Talionis dictam non
 præcise esse sumendam in omni cau-
 sa cujuscunque demum conditionis, ve-
 rum proportionaliter, nec semper *κατὰ
 τὸ ἕκαστον*, ut quidam volunt, seu ad lite-
 ram intelligendam, sed ut plurimum
 de compensatione damni, ex justo, &
 ad æqvitatæ regulam composito judicis
 arbitrio, imponenda lædenti, exponen-
 dam, ratione plane efficaci & argumen-
 tis

tis plusquam validis evincimus. Talio
 enim ista simplex vix est possibilis, nam
 si daretur Talio istius modi, certe mem-
 brum rumpi posset ad alterius rupturæ
 æqualitatem & vulnus illatum, vulnere
 adeo rependi, ut nec in quantitate nec
 in qvalitate abluderet, vel in defectu,
 vel in excessu. At quis talionem ad
 amussim ita metiatur, aut in libra expen-
 pendat? Vel quomodo vulnus eadem
 longitudine, latitudine & altitudine
 possit redhiberi? quia Reip. admodum
 noxia foret, ut quæ mutilis, mancis,
 claudis & cicatricosis, cæcis, infamiæ
 notas & vibices palam circumferenti-
 bus civitatem impleret. Fiet res exem-
 plo manifestior, si enim quis uno de-
 stitutus oculo, alteri erueret oculum,
 atque is unicum quoque per vim ab
 altero illatam, amitteret, illi superstitem
 oculum rursus erui, commodum reip.
 disvadet; huic ut alter tantum excutia-
 tur, æqvitatís virtuti repugnat. Quod
 ex discrimine Principis & privati-
 quoque hominis satis superque patet,
 nam

nam si hic illum læderet, sanè non sufficit ut simili vulnere ad legem; Talionis & ipse plecteretur. Et iniqua Talio esset, si par læsio fieret, quod ipsum etiam jus divinum improbat, in quo capitale ejusmodi facinus habebatur. Nam heic pugnat illud Terentianum leviter mutatum ex Adelph. Act. 5. sc. 3. Duo cum faciunt idem, sæpe non est idem, Non quod dissimilis res sit, sed quod is, qui fecit. Adde & illud, quod nec lex divina furtum furto, adulterium adulterio, vulnus vulnere plecti voluerit, sed istud duplo quadruploq; illud pecunia, hoc morte ipsâ punitum iri. Ex quibus omnibus constat crude intellectam istam legem, non valere nec esse justam quarumvis poenarum mensurâ æquatam, quare necessum est, ut de poenis criminibus proportionatis sumatur, adhibita ratione circumstantiarum, loci scilicet, temporis, qualitatis, causæ &c. quæ si observentur probè, insigni usui atqve commodo humane

no generi futuram nemo non deprehendet. Sed & etiamsi istis delictum non elevaretur nec gravius redderetur, tamen ne sic quidem præcisè sumpta observari posset. V.G. Robustior quidam & majoribus pollens viribus illustrem alteri colaphum impingit, quem si reddere oporteat, quomodo, cum non sit ejus potentiae ut talem qualitate reddere queat, æquilibrium rite servabit? Et jam tertius exsequuturus jus Talionis, ignorabit quantæ lasciviæ fuerit prior devoratus colaphus, & quomodo libratus. Præterea Sic stricte sumentibus nostram legem inexplicabilis foret & hæc difficultas quam Gell. l. 20. cap. 1. profert: Quod si quis imprudens membrum ruperit alteri, per imprudentiam quoque ab altero sibi rumpi patietur, ictus quippe fortuitus & consultus non cadunt sub ejusdem Talionis similitudinem. Quonam igitur modo casus ictus præstari poterit? Caute scilicet observandum est, num quid per imprudentem

dentiam quæ ex parte factum reddit excusabile, an vero malitiam, & ex destinato proposito, actum fuerit; nec non respectus habeatur personarum, alias Talio nimis dura erit futura, & ob asperitatem suam damnabitur.

§. VIII.

Hanc talione decretam compensationem damni, & a Magistratu prudenti æstimandam propugnaturi, acceptione legis istius ad literam merito rejectâ, adducemus loca parallela, quæ nostram expositinem penitus stabiliunt utpote Exod. 21. 19. **אִם-יָקוּם יִתְּהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל-מַשְׁעַנְתּוֹ וְנָקַח הַמָּכּוּר רֶגֶל שְׁכֵנוֹ יִתֵּן וּרְפָאָה יִרְפֶּה:** ubi damnum cessionis præstandum, & sumptus curationis seu impensæ in medicos erogandæ, lædenti imponuntur. Jam vero si idem pati deberet, cessionem & medicinas læso retribuere non teneretur, siquidem sic non ad talionem fieret, sed plus ei contingeret, quam

quam ipse alteri fecit. Idem Rabbinī con-
 latis calculis confirmare videntur cum
 capitis 21. v. 23, in quo de eo, qui mulie-
 rem gravidā forte ad necem usq; per-
 cutit, dicitur ונתת נפש תורה נפש
Et dabis animam pro anima i. colligen-
 dum censent non de anima seu tā ad-
 imenda percussori, verum de pretio
 solvendo: idque exinde, quod citra
 intentionem & ex casu quodam id fe-
 cit, nec intendit percutere uxorem *ו
 נפש תורה נפש*. Jam circa Lev. 24. v. 20
 ubi dicitur: *qualem maculam dederit*
כן ינתן לו talis dabitur in eo, observant ob-
 dictam pœnam, quod impossibilis ser-
 vatu sit verborum sensus simplex. Nam
 R. Bechai verbis utimur, si ei qui proxi-
 mo suo oculum eruit, oculus vicissim eli-
 datur, cum non omnes hominū naturæ
 æq; sint robustæ, fieri posset, ut hic, fidebi-
 lioris sit constitutionis, moreretur altero
 vivo manente & sic pro oculo, oculus &
 anima eriperetur; R. Salomon arguit
 verbum ינתן *dabitur* significare aliquid
 de

de manu in manum tradere, ac proinde non posse nisi de pretio, pecunia scil. accipi: Aben Esra dicit כאן in eo hic idem esse quod כאן q.d. secundum maculam quam dedit, imponetur illi multa.

§. IX

Denique lex illa κατὰ τὸ πρῶτον intellecta, ad neutram justitiæ particularis speciem referri potest. Non ad distributivam, quippe quæ publicas res, præmia, pœnas &c. respicit, rationem habens quam maxime personarum. Neque ad commutativam, cum hæc in commutatione rerum familiarium servet æqualitatem, proportionem Arithmetica, & pretium tantum rei commutandæ æquale concernat, Sed si de æstimatione & compensatione aliqua æquivalente, pecuniaria vel alia sumatur, nihil causæ videtur, cur ab illis submoveatur siquidem in illis Μερίδοις ἀντι-δοις, ἀντιμέδοις & ἀναμίνσις bonorum pariter ac malorum dominantur. Nec inju-

injuste omnino censendus est egisse, vel Alexander Severus, qui illum fumi venditorem Vetronium Thurinum fumo necari curaverat, vel Theseus, qui Scyronem latronem hospites in mare deicientem, eodem præcipitavit, vel Hercules, qui Termerum, humana capita verberibus confringentem, itidem admota frequenti verberum lascivia contuderat. Nam juxta versiculum Rhadamanthi,

Iusta malis hac admissio pro crimine poena est,

illi quæ fecerunt, eadem patiantur & ipsi.

§. X.

Attamen mirari subit, qui quidam sensum literalem hujus legis in omni casu pertinaciter adstruere non vereantur, cum sic stricte sumpta, ne apud Romanos quidem obtinuerit, ut Bodin. de Rep. l. 6. cap. ult. monstrat, Talionesque istæ reciprocae, argutiores quam veriores fuerint. Sed Decemviralis demum potestas hanc Legem tam duris verbis adeo sancivit, eò facilius me-

metum mentibus deterrimæ turbæ, quò
 a libidine pulsandi atque lædendi pro-
 ximum abstineret, imprimi posse exi-
 stimans. Et sic quamvis legem illam
 stricte ob formidinem pœnæ intelligen-
 dam esse vulgo persuasi fuerint, tamen
 severitas ejus ad mulctam pecuniari-
 am redibat. Nam si quis membrum
 alteri rupisset, & cum eo pacisci ta-
 men nollet, non Talionem ad amussim
 sed decisionis certam rationem usurpa-
 tam constat à judice, qui lite perpensâ,
 reum pro qualitate injuriæ pecuniæ
 damnabat. Teste Gellio lib. 20. cap. 1.
 Quod autem apud Romanos, pecuniâ
 pro membro solvi solebat, id natum est
 ex læsorum æquitate, quæ multis exem-
 plis in morem transierit. Sed hæc i-
 psa pecunia, quatenus damni dati æ-
 stimationem & impendii excedebat,
 ultio erat.

§. XI.

Dispiciamus jam quid de pœna ψευ-
 δομαρτύρων sit statuendum, si ex lege
 Ta-

Talionis eadem, quæ falso testimonio aliis intentaverant, pati tenerentur. Verum cum etiam priscis severa nimisque rigida hæc legis interpretatio visa sit, tum, quod si quis alium falso adulterii accusare vellet, ineptum foret, si hoc ipsi statim, quamvis ער וזמ, testis falsus revera existeret, per legem Talionis ita rependendum judicaretur, ut ejusdem criminis accusari deberet; potius aliter plectendus videtur. Sanè absque peccato, licet maxime pœnæ loco hoc agere quis conetur, id ipsum in alium, quod ille in eum machinatus esset, exercere non posset. Itaque nodum illum, Gordio non absimilem, de pœna Talionis præcisè sumptâ, inexplicabilem sanè, per proportionatam æstimationem, a judicibus factam, solvi posse, argumento satis valido svademur. Alia vero in rebus capitalibus observata est ratio, quippe in eis testis tam atrox facinus commisisse reputandus erat, ut Talionem jure subiret, & necem, quam

alteri machinatus est, pateretur. Sed
nunc cætera persequemur.

§. XII.

Legem istam Talionis, *utpote* juris
moralis *conferentem*, ex ratione regni
Christi non sublatam esse vel dissolutam
abunde constat, nec adversari charitati,
patientiæ & mansuetudini Christianæ,
& per consequens non abrogatam esse
in Nov. Test. verum quam maxime
vigorem suum & valorem obtinere; in
quantum scil. exercetur a persona pu-
blica seu Magistratu, quippe qui gla-
dium hunc in finem gèstat. Alias e-
nim, si nulla vindicta concessa esset, sa-
luti & honestati publicæ, nec non ne-
cessitati privatæ quam pessimè consu-
leretur. Pergo: quod si Magistratui,
qui est minister DEI in iram adversus
mala facientes, Rom. 13, 4. non liceret
injuriam illatam vindicare, aut offici-
um erit malum, aut mala punire pecca-
tum, quod utrumque, cum Deus sic
Auctor mali constituitur, impium
cogi-

cogitare, blasphemum esset dicere, sed
& ipse Christus ad legitimi iudicii or-
dinem haud obscure provocavit. Joh.
18, 13. & Luc. 18, 3.

§. XIII.

Quod vero oggeri nobis posset ex
Matth. 5. 38. *ubi audistis quod dictum*
sit oculum pro oculo. Ego autem dico vobis,
ne resistite malo. Percutienti te in maxillam
dextram, praebe & sinistram. Ad illud re-
spondemus Christum ibi jus suum apud
legitimum Magistratum prosequendi,
nemini auferre, vel injuriæ illatæ com-
pensationem a Magistratu quærendam
prohibere, sed eam tantum ultionem &
vindictam, quæ privata auctoritate fit.
Et addimus improbari quoque ibidem
a Christo vindictam publicam, si ex
acerbitate animi, & explendæ solum iræ
causâ impleretur, cum libido ulciscendi
damnabilis sit, & repræhensionem me-
reatur. sed tantum abest, ut judicia de
injuriis illatis vindicandis improbet, ut
ipse ad iudicium legitimum in S. pag.
pro-

provocet. Tò ego vero dico, non opponit Salvator legi, sed corruptoribus legis, & nihil aliud voluit, quam corrigere, imo damnare glossam illam Pharisaicam, quæ legem illam privatos inter justè obtinere existimabat, concessa promiscua ultione ex vindictæ desiderio.

F I N I S.

Ad

Præstantissimum Doctissimumq;
 Dn. HENRICUM FOXBUSH
 Amicum & Sympatriotam suum honorandum, cum eruditam

DE JURE TALIONIS

Ederet Dissertationem,

Annulus ex auro ut gemmâ decoratur amænâ,

Sic studiis mentem suavissimis amicis
 colis;

Gratulor ex animo felicibus ausibus,
 ecce!

Hinc surget messis pulchrior usque tibi.

Sic festinans scribebat,
 ERICUS FROSTERUS.

Vita quid est hominū mentis
fine relligione?

Quid sine justitiā respublica? sæ-
va rapina

Et mera barbaries, rerum confusio
prava.

Recte igitur meditaris opus, quod
crimina frangit,

Quodq; dabit meritæ tibi iusta en-
comia laudis.

*Sic amici sui honoratissimi aus-
bus adplaudit*

HENR: EngMarck.

Eruditissime & egregiis moribus Politissime,
DN. RESPONDENS

HENRICE FORBUS.

O Brinuit apud plurimas Gentes olim hoc se-
verum Talionis Jus, & nisi me omnia fal-
lunt, ortum ex minus dextre intellecto verbo-
rum sensu Juris Ebræi; atque postmodum, ut
videtur, translatum propagatumque ad dissi-
patos nepores vel ad minimum consanguineos
Græcos & Romanos. Hinc non tantum in
Græcorum monumentis, verum etiam ipsis
Roma.

Romanorum legibus quasi fundamentalibus
xii Tabb. hujus acerbitalis intolerabilia recte
Constitutæ Reip̃ existunt vestigia. At vero,
cum nemo hac ætate sit cui modo aliqua lux
affuisset juris, ex mentis sibi derelictæ sanou
su, quod hoc seculo, si non ad fastigium du
ctum, certe stupendo acumine à plurimis vi
ris celeb. illustratum est, qui non persentiscat
istud mali non consistere posse cum salute vel sal
tem clementia imperii civilis. Igitur omnibus
bonis maxime, commendanda erit tua pru
dencia Doctissime DN. RESPONDENS, qui hanc
legem, ut est exquisitum ingenium tuum, ad
æquitatem reducere conaris, Ego quantum in
me est, præterquam quod semper tua expe
ctem meliora, nunquam destitutus sum tibi ad
officia esse paratissimus J. V.

Eruditione & morum decentia egregio Juvem,
DN. HENRICO FORBUS
De TALIONE probè differenti.

Mitior, asperius Græcorum dogma rejectum
Jure probas, & quæ plaga sit æqua malo,
Te fugit ausa nihil celeri ergo injuria cursu
Cum bene sit hostis Talio nota tibi

Sic animo, quam verbis, prolixiori
Consanguineo suo voluit gratulari

JOSEPH Klumensich.

Ad Eundem.

Vindicer unde suos ortus lex hæc
Rhadamanti,
Inq; strepente foro qualis amuf-
sis erit,
Præclare lustras: sic Pindum scan-
dere pergis;
Ergo tibi, voveo, cœpra secunda
fluant.

L. S.

